

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 23. september 2024
Málsnúmer: 202408-0035
SS

Efni: Efnistaka við Landeyjahöfn – umsögn um viðbótargögn og viðbrögð framkvæmdaaðila

Vísað er í tölvubréf frá Skipulagsstofnun dags. 27. ágúst 2024, þar sem óskað er eftir því að Náttúrufræðistofnun veiti viðbótarumsögn um fyrirhugaða efnistöku við Landeyjahöfn eftir að framkvæmdaaðili brást við umsögn stofnunarinnar um umhverfismatsskýrslu framkvæmdarinnar, og gerði breytingar á efnistöku- og vöktunaráætlun verkefnisins.

Náttúrufræðistofnun hefur skoðað svör framkvæmdaaðila og nýja efnistöku- og vöktunaráætlun og vill koma eftirfarandi á framfæri:

Náttúrufræðistofnun er enn á þeirri skoðun að svæðið sem um ræðir sé ekki heppilegt fyrir umfangsmikla efnistöku vegna mikilvægi þess fyrir lífríki og að fara þurfi afar varlega við framkvæmd hennar til að tryggja ekki varanlegan skaða á botndýralífi, truflun og skaða á hrygningu fiska á svæðinu eða nálægum svæðum þ.m.t. áhrif á sviðslæg seiði sem geta borist með straumum um efnistökusvæði og neikvæð áhrif á fæðuöflunarsvæði sjófugla. Breytingar á áætlaðri efnistöku sem kynntar eru nú í nýrri efnistöku- og vöktunaráætlun fela í sér varfærnari nálgun en áður sem má telja jákvæða breytingu en hvort það dugi til að draga úr neikvæðum áhrifum á lífríki er óvíst.

Sú breyting hefur m.a. orðið á áformaðri efnistöku að hún mun fara fram utan sandrifs til að koma í veg fyrir landrof, en Náttúrufræðistofnun hafði m.a. bent á þá hættu í umsögn sinni um umhverfismatsskýrsluna. Það er jákvæð breyting að mati Náttúrufræðistofnunar.

Í nýrri efnistökuáætlun er einnig áformað að efnistakan fari fram á minni, afmörkuðum svæðum innan heildarefnistökusvæðis (sem er að öðru leyti óbreytt) og að farið verði í nýtt efnistökusvæði á hverju ári þ.a. ekki gerist þörf á að fara aftur inn á sama svæði meðan á framkvæmdatíma stendur næstu 30 árin ef forsendur haldast. Vöktun á lífríki sem stefnt er að því að stunda reglulega mun hafa áhrif á endanlegt efnistökuþyrirkomulag. Fyrsta tillaga að vöktunaráætlun liggur fyrir en að hana þarf að móta mun betur að mati Náttúrufræðistofnunar.

Þessi breytta nálgun er vissulega varfærnari sem er jákvætt skref en nauðsynlegt er að niðurstöður vöktunar séu notaðar markvisst við áframhaldandi mótun efnistökuáætlunar. Heildarefnistökusvæðið er enn hið sama og gæta þarf þess við gerð nýtingarleyfis að niðurstöður vöktunar og mat á endurheimt og aðlögunarhæfni lífríkis á svæðinu hafi áhrif á hvernig leyfið er útfært þ.a. ekki séu heimildir fyrir allri efnistökunni ef ljóst er að forsendur um endurheimt séu ekki að ganga eftir. Þá þarf að tryggja að aðlaga staðsetningu og tímasetningu efnistöku eftir árstíma og taka fullt tillit til hrygningartíma (stunda ekki efnistöku á hrygningartíma) og jafnvel fleiri árstíðabundinna þátta er varða lífríki svæðisins. Fylgjast þarf vel með gruggmengun og hversu langt út fyrir efnistökusvæði það hefur áhrif. Einnig ætti að

huga að því að ef frekari rannsóknir gefa tilefni til þess að útiloka einhver svæði alveg frá efnistöku af þessum toga, að það sé útfært í leyfum og svæðin friðuð fyrir slíku.

Náttúrufræðistofnun telur enn ástæðu til að bæta rannsóknir og vöktun á hvernig sjófuglategundir nota svæðið t.d. með því að fjölga fuglum með senditækjum til að kortleggja hvar innan svæðisins eru sérstaklega mikilvæg fæðuöflunarsvæði á ólíkum árstímum.

Þá telur Náttúrufræðistofnun eðlilegt að stofnunin hafi metið meiri mögulega ógn af áætlaðri efnistöku framkvæmdaaðila fyrir lífríki heldur en af efnislosun vegna viðhaldsdýpkunar Landeyjahafnar. Þar er um töluvert smærra svæði að ræða en heildarefnistökusvæðið í þessari framkvæmd þó vissulega verði það svæði reglulega fyrir miklum áhrifum vegna efnislosunarinnar og ólíklegt að botndýralíf þar nái að aðlagast þeim breytingum. Þar er einnig um að ræða nauðsynlega framkvæmd á afmörkuðu svæði til að viðhalda opinberum samgöngum sem er annars eðlis en mun víðtækari efnistaka einkaaðila og eðlilegt að taka tillit til þess eðlismunar.

Virðingarfyllst,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

